

HIESA. Nigeriako goi bileran «botika generikoak inportatu edota merke ekoizteko» deia egin zuten buru afrikarrek

Gaitzari aurre egiteko plan estrategikoa aurkeztu du NBEk

Annanek herrialde aberatsek eta txiroek osatutako Fondo Global bat eskatu zuen

Erredakzioa | **DONOSTIA**

Atzo hasi zen Abujan (Nigeria) Hiesa, tuberkulosia eta gisako gaitz kutsakorren aurkako gailurra, Nigeriako Gobernuak eta OUA Afrikako Herrien Batasunak antolatuta. Bertako xede nagusia gaitzaren aurkako borrokan kontzientzia unibertsal bat sortzea izango da. NBEk, Kofi Annan idazkariaren eskutik gaitzari aurre egiteko plan estrategikoa bat proposatu zuen. Goi bilera gaur amaituko da.

Afrikako Herrien Batasuneko buru Salim Ahmed Salim, Afrikako 40 bat herrialdeetako estatuburuak, NBEko idazkari Kofi Annan eta EEBBetako presi-

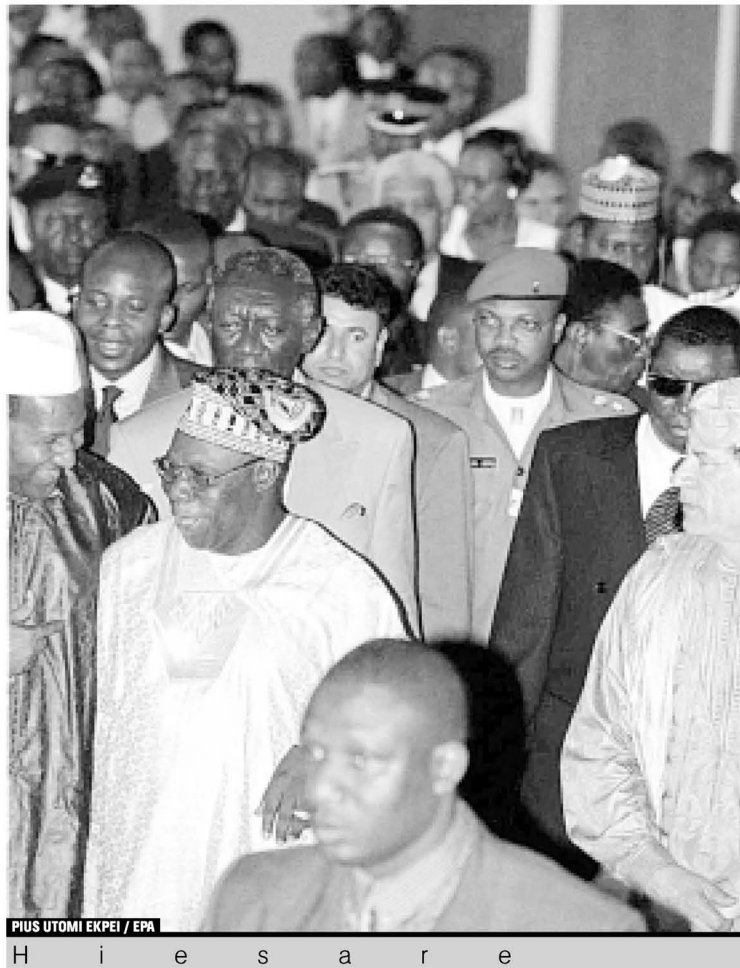
dente ohi Bill Clinton izan ziren, besteak beste, atzoko bilkuran.

Annanen arau, hiesari aurre egiteko plana gauzatzeko herrialde aberatsen eta diru emaille pribatuen laguntzaz gain, herrialde txiroek beren aurrekontuetan «lehentasuna» eman behar diote aferari, eta osasun sistema eraginkorrak eratu. Annan argi mintzatu zen: «Dirua behar dugu, hiesari gerra irabazteko kanpaina eraginkorrak egiteko urtero 7-10 bilioi dolar behar ditugu». Egun, herrialde garatueta bilioi bat dolar inguru baliatzen dira xede horrekin.

Fondo Global baten beharra

NBEko idazkariak Fondo Global bat sortzea proposatu zuen, hiesa eta beste gaitz kutsakorrek zuzenki tratatzeko, hiesaren kontrako hezkuntza kanpainak sustatzeko, GIB birusa eta botikak ikertzeko, preserbatiiboak banatzeko eta osasun zaintza hobeagoa bultzatzeko, besteak beste.

Ildo horretan, Annanek bost

puntuko plan estrategikoa mahairatu zuen atzo.

EEBBetako Bill Clintonek ere hitza hartu zuen, eta zera esan zuen: «Gaur egun Afrika da hiesaren krisialdiko erdigunea, baina geuk neurriak hartu ezean, hamarkada batean India, Txina edota Sobiet Batasun ohiko herrialdeak gogor jo ditzake gaitzak; egun Sobiet Batasuna osatzen zuten he-

rrialdeetan inon baino bizkorrago ari da hedatzen hiesa».

Bestalde, Afrikako hainbat ministrok goi bilerarako prestatu zirriborroan Afrikako Herrien Batasuneko 53 herrialdeei «botika generikoak inportatu edota ekoizteko» deia egin zuten, «ahal dela, emailleekin eta botika enpresekin batera». Gaitzen kontrako botika garestiak gaitzaren hedatzea da deiaren xedea.

PLANA

NBEko idazkari Kofi Annanek bost puntutako plana zehaztu zuen gailurrean:

1 Hedatzea eten. Hiesaren izurritearen hedatzea gelditu.

2 Transmisioa murriztu. Amarengandik umearen-ganako GIB birusaren transmisioa murriztu.

3 Zaintza denen eskura. Osasun zaintza eta tratamendua denen eskura dagoela ziurtatu.

4 Aurkikuntzak banatu. Garrantzia handiko aurkikuntza zientifikoen onurak banatu.

5 Ahulenak babestu. Izurritearen menpe aise eror daitezkeenak —batik bat umezurtzak— babestu.

Aferaren inguruan sortutako hainbat tabu eta «isiltasunezko murrua» gainditzeko deia ere egin zuen Kofi Annanek: «Afrikako liderrek gaiaren inguruko lotsa, diskriminazioa, estigma soziala eta isiltasunezko harresia gainditzeko bultzatu behar dute». Horren haritik, Annanek zera erantsi zuen: «Izurritea geldi dezakegu jendea horretaz mintzatzeko beldur ez bada».

ENERGIA NUKLEARRA. Atzo bete ziren 15 urte errektore bat lehertu zela.

Txernobilgo hondamendian hildakoei omenaldia

Erredakzioa | **DONOSTIA.** 15 urte bete ziren atzo Txernobilgo (Ukraina) zentral nuklearrean istripua izan zenetik. 1986an zentralako errektore batean gertatutako leherketa baten ondorioz hodei toxiko erraldoi bat sortu zen eta milaka pertsona kutsatu zituen. Hondamendi izugarria izan zen, inoiz agitutako hondamendi nuklearrik handiena, eta 30

pertsona hil ziren bertan. Orduz geroztik 10 bat lagun hil dira kutsadurak eragindako minbizi tiroidearen ondorioz. Halaber, 571,000 bat lagun gertatu ziren erradiazioaren eraginpean, haien artean, erreaktorea itzaltzen lagundu zuten 184,000 pertsona. Atzo hondamendian hildakoen omenez altxatutako oroitarrian omenaldia egin zitzaion.

LABURAREN

IKERKUNTZA

Zelulen heriotzari 'atea' irekitzen dioten proteinak kausitu dituzte EEBBetako ikerlari batzuek

EEBBetako ikerlariak zelulen heriotza azken pausoa duen prozesuari *atea* irekitzen dioten proteinak ediren dituzte berriki. Aurkikuntzak hainbat gaixotasunen tratamenduan garrantzi handia izan dezakeela uste dute adituek. Marylandeko Howard Hughes Institutuko ikerlari batzuek ikusi dute BAX eta BAK bataiatu dituzten bi proteinak eragiten dituztela zelula-mintzetan hauen heriotza dakarten prozesuak. Heriotza natural programatua —apoptosis— zelula partikula tikitan desegiten duen prozesu naturala da. «Idorotako bi proteinek zelulen mintzetan poro batzuk sortzen dituzte, eta poro edo *ate* horiek irekitzean erreazio biokimikoak gertatzen dira; ondorioz, zelula hil egiten da», azaldu zuen Stanley Korsmeyerrek, ikerlarietako batek.

'BEHI EROAK'

BEEren giza aldaerak jotako hirugarren pertsona hil da Frantzian

19 urteko Arnaud Eболи gaztea hil zen atzo Frantzian, BEE *behi ero*-en gaitzaren giza aldaerak —Creutzfeld-Jakob gaitza— eraginda. Gaitzak Frantzian eragindako hirugarren heriotza da hori.

OSASUNA

Kalamuaren erabilera terapeutikoaren alde azaldu dira Katalunian

Kataluniako Parlamentuak legez besteko proposamen bat onartu zuen herenegun kalamua gaitz larrietan tratamendu gisa erabiltzea ahalbidetzeko. Laster Espainiako Gobernuari erabilerari hori sustatzeko eskatuko dio parlamentuak.